

Buschmann, Joseph-Ernest

👤 Persoon

Ulrike Burki (2023)

Joseph-Ernest Buschmann (1814-1853) richtte in 1842 de drukkerij-uitgeverij J.E. Buschmann op en was daarmee één van de eerste Belgische drukkers die op eigen risico Nederlandstalig werk uitgaf. J.E. Buschmann was in die hoedanigheid ook de allereerste officiële uitgever van Hendrik Conscience.

Geboorte

Eich, 13 september 1814

Overlijden

Gent, 19 februari 1853

Joseph-Ernest Buschmann werd geboren in Luxemburg, maar verhuisde op éénjarige leeftijd met zijn ouders en broer naar Antwerpen. In 1827 verhuisde hij weer terug naar Luxemburg en twee jaar later trok hij naar Parijs, waar hij zijn middelbare school afmaakte. Op 18-jarige leeftijd ging Buschmann aan de slag als leraar en toen hij 21 was, werd hij rubriekleider voor de literaire kritiek in het germanofiele tijdschrift *La Revue du Nord et principalement des pays Germaniques*, waardoor hij in contact kwam met de Franse auteur Victor Hugo.

Literaire activiteiten

In 1836 keerde Buschmann terug naar Antwerpen, waar hij zijn interesse voor literatuur verder ontplooidde. Hij publiceerde verschillende literaire werken, waaronder een toneelstuk getiteld *L'Ecuelle et la Besace* (1839) en een dichtbundel met de titel *Rameaux, odes et Satyres et ballades* (1839) (zie Toneel). In het voorwoord bij deze dichtbundel gaf Buschmann kritiek op de Belgische literatuur, die zich volgens hem te veel op de Romaanse cultuur richtte en te weinig op de Germaanse cultuur. De tweetaligheid van België beschouwde de Franstalige Buschmann als een belangrijk aspect van de Belgische eigenheid en hij vond het dan ook van het grootste belang dat het Frans het Nederlands niet zou verdringen.

In oktober 1841 werd Buschmann benoemd tot leraar geschiedenis, oudheidkunde en literatuur op de Koninklijke Academie voor Schone Kunsten in Antwerpen, een functie die hij negen jaar lang zou uitoefenen en die hij vanaf 1842 combineerde met zijn activiteiten binnen de door hem gestichte en naar zichzelf vernoemde drukkerij-uitgeverij J.E. Buschmann (zie Boekbedrijf).

Uitgeverij

Buschmanns belangstelling voor de tweetaligheid van België weerspiegelde zich duidelijk in het fonds van de drukkerij-uitgeverij waarin ongeveer even veel Nederlandstalige als Franstalige werken waren vertegenwoordigd. Meer zelfs: de bekommernis om de Nederlandstalige literatuur gelijkwaardig te maken aan de Franstalige was voor Buschmann naar eigen zeggen de belangrijkste motivatie voor de oprichting van zijn bedrijf.

Drukkerij-uitgeverij J.E. Buschmann was de eerste Antwerpse drukkerij die op eigen risico Nederlandstalige werken publiceerde en was als dusdanig zeer belangrijk voor de professionalisering van het Vlaamse boekbedrijf. In het collectieve geheugen is Buschmann vooral bekend gebleven als de eerste uitgever van het werk van Hendrik Conscience. Tussen 1843 en 1850 verzorgde de drukkerij 19 edities van zijn werk, waaronder edities van *Siska van Roosemael*, *De Leeuw van Vlaenderen* en *De Loteling*. Daarnaast gaf hij onder meer werk uit van Pieter F. van Kerckhoven, Karel L. Ledeganck en Eugeen Zetternam en tijdschriften zoals *Het Taelverbond* (1845-1851).

Overlijden

In 1950 werd J.E. Buschmann ziek en werd het bedrijf overgenomen door zijn echtgenote Emilie van Haren. Buschmanns ziekte en zijn vroegtijdige overlijden in 1953, in combinatie met Hendrik Conscience's overstap naar uitgeverij Van Dieren in 1951, brachten het bedrijf in grote financiële moeilijkheden, maar tot een faillissement kwam het niet. Het bedrijf bleef 136 jaar lang in de familie en sloot pas de deuren in 1978.

Literatuur

- *De drukkerij en uitgeverij J.- E. Buschmann te Antwerpen. Historische schets van de firma en catalogus van de tentoonstelling in het Museum Plantin-Moretus te Antwerpen van 10 tot 22 november 1967*, 1967.
- M.L. Buschmann, *De Antwerpse boekdrukkers- en uitgeverswereld in de eerste helft van de 19e eeuw, een casestudie: de drukkerij-uitgeverij J.E. Buschmann en zijn stichter 1814-1853*, VUB, Onuitgegeven licentiaatsverhandeling, 1991.
- L. Simons, *Het boek in Vlaanderen sinds 1800. Een cultuurgeschiedenis*, 2013.